

Μια "κριτική προσέγγιση" στο μυθιστόρημα του Μάκη Τσίτα «Μάρτυς μου ο Θεός», από τις εκδόσεις Κίχλη

2015-10-13 18:53

Σήμερα η στήλη
"ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ"
ανιχνεύει το βιβλίο
"ΜΑΡΤΥΣ ΜΟΥ Ο ΘΕΟΣ"
του Μάκη Τσίτα

Επιμέλεια: Διώνη Δημητριάδου

Ένα μυθιστόρημα που σέβεται τον εαυτό του οφείλει να ανταποκρίνεται σε δύο τουλάχιστον προϋποθέσεις: αφενός να επεκτείνει την πλοκή του σε πλάτος αλλά και σε βάθος και αφετέρου να αναλύει τους βασικούς χαρακτήρες, δίνοντας μέσω της εμπλοκής τους σε καταστάσεις συχνά περιπετειώδεις (εδώ με την αριστοτελική έννοια του 'περιπίπτω') ολοκάθαρτα την εικόνα του "μέσα" κόσμου τους.

Όλα αυτά βέβαια μιλώντας για ένα μυθιστόρημα από τα συνήθη, πλην όμως και αγαπημένα όσο και εξαιρετικά. Γιατί εδώ έχουμε μια ξεχωριστή περίπτωση. Ένα βιβλίο με τον ήρωα σε εξουθενωτικό (για τον ίδιο) μονόλογο, ένα χείμαρρο λέξεων και σκέψεων χωρίς προσοχή στη γραμμική ακολουθία του χρόνου. Με πλοκή που προκύπτει μέσω των εικόνων που υπαινικτικά ξεπηδούν από τις ψυχικές διακυμάνσεις του ήρωα και συνθέτουν το πολύπλοκο παζλ της ζωής του.

Ένα μυθιστόρημα, ωστόσο, τόσο ξεχωριστό ανάμεσα στην πλειάδα των άλλων που κυκλοφορούν. Αυτό που το διακρίνει από τα υπόλοιπα είναι αυτή η διαφορετική θεώρηση της μυθοπλασίας, που μας προτείνει εδώ ο Μάκης Τσίτας. Τα γεγονότα θα συναρμολογηθούν μέσω της ρέουσας σκέψης του ήρωα, και μόνον έτσι θεωρούμενα στο σύνολό τους θα συναποτελέσουν την ιστορία. Εδώ, άλλωστε, η οπτική γωνία ανήκει αποκλειστικά στον ήρωα, αφού ο συγγραφέας παραχωρεί τη θέαση του παντογνώστη αφηγητή στον συμπαθή Χρυσοβαλάντη. Αυτός με το δίκιο του να τον πνίγει, με την αρωγή της μαρτυρίας του Θεού («μάρτυς μου ο Θεός») θα μας καθοδηγήσει στα παθήματά του. Με την αφέλεια του ανθρώπου που αντιλαμβάνεται οπωσδήποτε τα σφάλματά του

«Αλλά τώρα έχω μετανιώσει για όλα. Οικτρά...»

αλλά που ταυτόχρονα πιστεύει ότι έχουν στηθεί παγίδες στη ζωή του, οπότε αυτός απλώς πέφτει μέσα, με την ευθύνη που του αναλογεί

«Ο υποφανόμενος είναι "κλάψε με, μιάνα, κλάψε με". Η ζωή μου απλωμένη πάνω σ' ένα απέραντο χωράφι γεμάτο κόκκινες καυτερές πιπεριές. Όταν πέφτω (πάντα με τα μούτρα), ζεματίζομαι. Αυτή είναι η ζωή μου. Μονίμως προσγειώνομαι μέσα στις παγίδες, μέσα σε εκτάσεις με αγκάθια και τσουκνίδες, και ξεχνάω ότι είμαι ξυπόλυτος. Πάντα ξεχνάω να φορέσω παπούτσια. Ούτε καν παντόφλες, ενώ ξέρω εκ των προτέρων πού πηγαίνω. Δυστυχώς αυτός είμαι.»

Ποια είναι εν ολίγοις η κατάσταση της ζωής του: εγκλωβισμένος εκών άκων σε μια οικογένεια οπωσδήποτε προβληματική (με άλλοθι αυτής της δυσλειτουργίας της εν μέρει τον ίδιο τον ήρωα), μεγαλώνει εν μέσω ηθικών παραινέσεων (που αποδεικνύονται, πέρα από υποκριτικές, πολύ βαριές για τις αντοχές του) από γονείς και αδελφές, κουβαλώντας το προσωπικό φορτίο της ασθετικής του κρίσης αλλά και του υπέρβαρου σαρκίου του. Ταυτόχρονα, βαθύτατα ενοχικός, χρεώνεται όλων τα προβλήματα προσπαθώντας να επινοήσει λύσεις γι' αυτά αλλά και για τα δύο σημαντικότερα προσωπικά του. Την επιβίωσή του μέσω της εργασίας -είναι λιθογράφος σε μια εποχή αυτοματοποίησης και μηχανοποίησης των εκδόσεων- που καταλήγει ιδιαίτερος επισφαλής λόγω απαντων απολύσεων αλλά και τη σχέση του με τις γυναίκες, που συνιστά το μείζον γι' αυτόν πρόβλημα.

Απολύτως προβληματική η αντιμετώπιση της γυναικείας παρουσίας δίπλα του. Η επιλογή των συντρόφων του αλλά και η ατελής σχέση που επιδιώκει μαζί τους. Βιώνει την πλήρη εκμετάλλευση από τη πλευρά των γυναικών και των εργοδοτών, αδυνατώντας τις περισσότερες φορές να κατανοήσει την αληθινή διάσταση των πραγμάτων αλλά και τη θέση του και την ευθύνη του στο πρόβλημα αυτό.

«Το γυναικείο κομπλιμέντ μπορεί να στείλει τον άντρα στο φεγγάρι. Ή στον Παράδεισο. Γι' αυτό κι εγώ κυνηγούσα κατά καιρούς τις ωραίες κοπέλες, με την ιδέα ότι θα με βοηθούσαν ψυχολογικά να αδυνατίσω. Πράγμα που δεν έκανε καμία. Διάλεγα όμορφες, γιατί πίστευα ότι θα γίνω κι εγώ όμορφος...Τέτοιο ρίσκο – την έχω πατήσει.»

Μόνη του εκτόνωση τα στιχάκια που φτιάχνει -κατά την κρίση του έξοχα- που μας προσφέρουν το αναγκαίο μείδισμα κατά την ανάγνωση.

«Δες Πατσαβουρόπιπτα, Ευμορφία και Ζωή,

Γιώτα, Σοφία, Ντίνο και Σωτήρη

και άνεργος εγώ, χωρίς ψωμί,

χωρίς φαί, μ' άδειο ποτήρι.

Κανείς δε μου 'κανε εμέ ποτέ χατίρι.»

Η γραφή του Μάκη Τσίτα μου θυμίζει δύο εξέχουσες προσωπικότητες της λογοτεχνίας, που τάραξαν τα λιμνάζοντα ύδατα, ο καθένας στην εποχή του, και μας άφησαν παρακαταθήκη κλασικά πλέον έργα. Ο ένας, και πρωτοπόρος, ο Κώστας Ταχτσής με το «Τρίτο στεφάνι», ο άλλος ο Πάυλος Μάτεσις με τη «Μητέρα του κύκλου». Σε άλλο ιστορικό φόντο της ιστορίας τους ο καθένας, με ηρωίδες γυναικείες μορφές ενώ εδώ χαρτογραφείται μέσω των λέξεων η αντρική φιγούρα, αλλά με την ίδια διάθεση "να τα πουν", να τα βγάλουν από μέσα τους, με τον παρόμοιο ρέοντα λόγο. Πάντα τηρουμένων των αναλογιών, πιστεύω ότι ο συγγραφέας μας εδώ ακολουθεί στα βήματά τους, στην ίδια παράδοση. Και αυτό και μόνον ίσως αρκεί για να κάνει τον ίδιο αλλά και το συγκεκριμένο έργο του άξια ιδιαίτερης παρατήρησης και μνείας.

Τελειώνοντας το μυθιστόρημα ο αναγνώστης θα αναρωτηθεί: είναι σί' αλήθεια ο Χρυσοβαλάντης υπεύθυνος για όσα κακορίζικα του συμβαίνουν ή μήπως το κοινωνικό σκηνικό, μέσα στο οποίο ζει, καθόρισε και τη στάση του αλλά και την αντίδραση της μετρημένης οπωσδήποτε ευφίας του; Γιατί, ο συγγραφέας μάτφερε να μας παραπλανήσει αρκετά καθοδηγώντας σε πρώτο πλάνο τη σκέψη μας στα βήματα του ήρωα και στον λόγο-ποταμό που εκστομίζει, τη στιγμή που μια πάσχουσα κοινωνία αναμένει να στρέψουμε σ' αυτήν την προσοχή μας. Τον βλέπουμε τον "ασθενή" να περιπλέκει τις κινήσεις του κεντρικού προσώπου αλλά δευτερευόντως και των υπολοίπων, χωρίς αυτά να μπορούν να κάνουν απολύτως τίποτε για να ξεφύγουν. Είναι, λοιπόν, το πρόσωπο το θύμα των καταστάσεων ή φέρει και τη δική του ευθύνη χρησιμοποιώντας τον κοινωνικό περίγυρο ως άλλοθι των επιλογών του;

Θα πρότεινα να δεχθούμε την ηλικρίεα της φράσης «Μάρτυς γαρ μου εσίν ο Θεός» του Αποστόλου Παύλου, την οποία επικαλείται ο ήρωας προς εμάς που τον παρακολουθούμε, προκειμένου να πάρουμε μέρος στην αλήθεια τουλάχιστον των προθέσεων του. Αναμφίβολα, όμως, και των δυνατοτήτων του.

Για το BOOK TOUR, Διώνη Δημητριάδου.

<http://meanohtavivlia.blogspot.gr>

Γίσιω

Αναζήτηση στο site

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

Επαφή

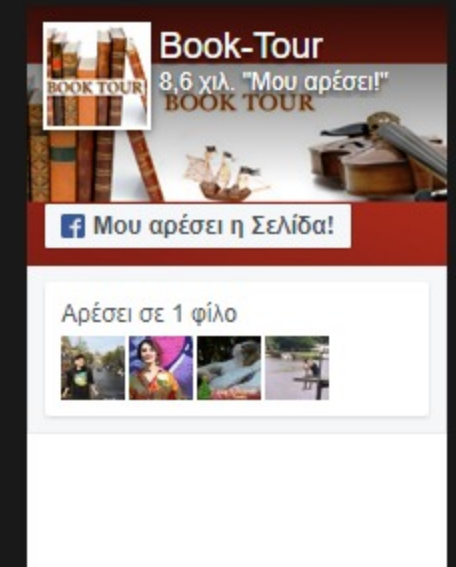
book tour (e-magazine)

Για οποιαδήποτε απορία ή πρόταση συνεργασίας παρακαλώ επικοινωνήστε μαζί μας.

booktourmagazine@gmail.com

Μπορείτε επίσης να απευθυνθείτε στον διαχειριστή και δημιουργό του περιοδικού: Θεοφάνη Θεοφάνους.

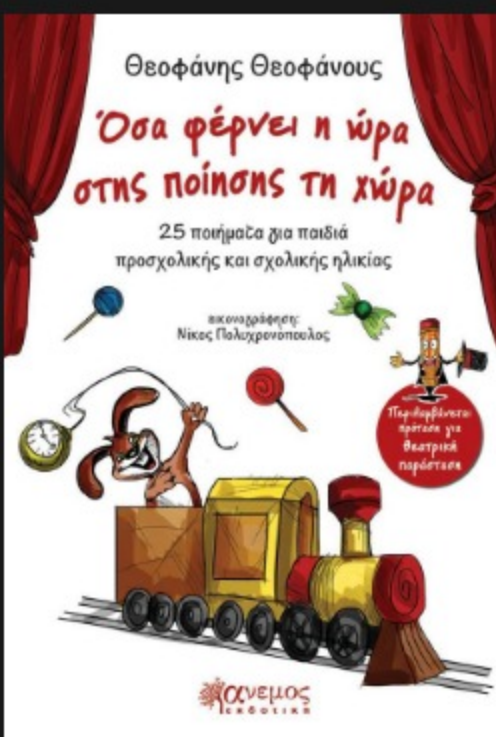
thefanis_theofanous@yahoo.gr

Ζητήστε το σε όλα τα φυσικά και ηλεκτρονικά βιβλιοπωλεία

Μόλις κυκλοφόρησε το βιβλίο

του δημιουργού του BOOK TOUR!

Ανανεωμένη.

Παιχνιδιάρικη όσο ποτέ.

Η παιδική ποίηση φόρεσε τα γιορτινά της!

Πληροφορίες-παραγγελίες,

καθημερινά από τις 11 το πρωί

ως τις 3 μετά το μεσημέρι

στο 210 82 23 574 και στο 211 0123 834.

anemosekdotiki@yahoo.gr

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟ

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

"Τα κοινά και τα ιδιωτικά"

-εκδόσεις ΝΟΩΝ

Μια συλλογή διηγημάτων

της συγγραφέως-εκπαιδευτικού

Διώνης Δημητριάδου-Βουδούρη

